

THÔNG TIN CÂY MÃ TIỀN – THÁP BÀ PONAGAR

-----o0o-----

I- THÔNG TIN CHUNG:

- 1- Tên khác: Củ chi
- 2- Tên khoa học: *Strychnos nux-vomina* L.
- 3- Họ Mã tiền: Loganiaceae

II- THÔNG TIN CHI TIẾT:

- 1- Hình thái:
- Cây gỗ lớn thường xanh, cao 20m, đường kính đến 1m. Vỏ thân màu xám trắng, sần sùi. Lá đơn, mọc đối, phiến lá hình xoan rộng, hoặc hình trứng, có 5 gân hình cung.
 - Cụm hoa dạng xim ở nách lá, mỗi cụm có 8-10 hoa. Hoa có màu trắng ngà hoặc vàng nhạt, mùi thơm dịu.
 - Quả hình cầu, đường kính 3-4cm, khi chín màu vàng, gồm 1-5 hạt có hình tròn dẹp như chiếc khuy áo, phủ lông mượt.
 - Mùa hoa quả từ tháng 8-12.

2- Sinh thái:

Mã tiền mọc tự nhiên ở các vùng đồi thấp trên cả nước, trong kiểu rừng khô thưa, chịu được khí hậu khô hạn. Cây ưa sáng, tái sinh hạt khá mạnh.

3- Phân bố:

- Thế giới: phân bố ở Ấn Độ, Srilanka và các nước Đông Nam Á, ...
- Việt Nam: phân bố chủ yếu ở Tây nguyên, Trung bộ và Nam bộ, ...
- Khánh Hòa: mọc phổ biến ở Ninh Hòa, Nha Trang, Diên Khánh, Cam Lâm, ...

4- Tình trạng bảo tồn:

- Loài cây này từng khá phổ biến, thường được trồng ở các đình, miếu, nhưng nay số cá thể đã suy giảm, nên cần gây trồng để dùng trong y học.

5- Công dụng:

- Gỗ cứng và không bị mối mọt, dùng làm nông cụ; nhưng vì có độc tính nên ít được sử dụng.
- Thành phần: các bộ phận của cây đều chứa hoạt chất alkaloid có độc tính cao (như strychnin, brucin) được sử dụng trong y học. Là các chất cực độc, chỉ cần một lượng nhỏ dẫn đến trụy tim mạch, co giật, gây tử vong. Tuy nhiên, với liều dùng phù hợp, có tác dụng kích thích hệ thần kinh, hệ tuần hoàn, tốt cho tiêu hóa, trị phong thấp, ...
- Theo YHCT: chủ trị đau nhức xương khớp, bại liệt, nhức mỏi, đau dây thần kinh, sưng, viêm nhiễm. Hạt thường được ngâm rượu, làm thuốc xoa bóp trị đau lưng, nhức mỏi, chấn thương.
- **Lưu ý:** Mã tiền có độc tính cao, nguy cơ gây tử vong, phải rất thận trọng khi sử dụng.

Thực hiện

HỘI BẢO VỆ THIÊN NHIÊN & MÔI TRƯỜNG KHÁNH HÒA

Tham khảo:

Strychnos nux-vomica – Useful Tropical Plants (theferns.info)

HÌNH ẢNH CÂY MÃ TIỀN – THÁP BÀ PONAGAR

Hình 1: Cây Mã tiền ở Tháp Bà PoNagar – Tp. Nha Trang

Hình 2: Mã tiền – cành lá

Hình 3: Mã tiền – hoa

Hình 4: Mã tiền – quả